

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Verus Ecclesiasticus Vocationem suam cognoscendi Avidus, Eidemqve Correspondendi Studiosus

Mansi, Giuseppe

Francofurti ad Mœnum, 1693

Cap. XIV. Cum Ecclesiastici pro omnibus orare debeant & psallere;
demonstratur, quam necessaria sit in illis attentio, damnosa autem, &
damnabilis distractio, & irreverentia

urn:nbn:de:hbz:466:1-38106

dulciter ac leniter ubique influant in
subditos charitatis ac beneficentiae effectus
& sicut sal, ut rerum aliarum insipidum tol-
curetque saporem, seipsum consumit
quiescendo, ita & illi pro suis subditis, e-
rumque salute, vitam propriam debeant
pendere.

Caput Decimum Quartum.

*Cum Ecclesiastici, pra omnibus, orare
deant & psallere; demonstratur quam
cessaria in illis sit attentio, damno-
sa autem, & damnabilis distractio
& irreverentia.*

TAm necessaria est, tantique valoris Cle-
ricorum oratio, ut S. Eucharius *hom. 3.*
appellet columnas fortissimas, precibus
collabentem orbem sustentantes: *Columnae
quae nutantis orbis statum, orationibus sustinent.*
Vacillabat quodammodo Ecclesia in Herodis
persecutione, ob Pastoris sui incarcerationem,
verum, de caelo pro ipsius liberatione
expeditus, missusque fuit expressus Angelus
idque notanter ideo: *Oratio fiebat sine
intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo, Act. 12.
v. 5.* Ut hanc eandem suam verbum Incarnati

tum erigeret Ecclesiam, fundaretque supra
duodecim illos Apostolos, qui fuerunt duo-
decim lapides fundamentales tam vasti, tam
excelsi, tam admirabilis ædificii, integram no-
ctem impendit in precibus: *Erat perno-
ctans in oratione Dei, Luc. 6. v. 12.* ut ita com-
modissime, ac valde propriè Ecclesia appella-
ri posset, Christi orationis filia. Dum contra
Apostolicum collegium totus conjurasset in-
fernis, in illius ruinam ac confusionem, sum-
me verendum instaret periculum; ut autem
Petrum Christus erigeret, excitaret, bonoque
juberet esse animo, nihil aliud dixit: *Rogavi
pro te Petre, porta inferi non prevalebunt:* In
cælum postea ascendens, ut per adventum
Spiritus sancti Ecclesia magis confirmaretur,
ac confortaretur, mandavit, ut cum Beatissi-
ma Virgine, primus flos ille, illud germen no-
vellum Christianitatis, decem dierum spatio,
in cœnaculo reclusum continuo orationi in-
cumberet; omnisque ille felicissimus pro-
gressus qui secutus fuit, prout notat S. Lucas,
Act. Apost. c. 2 v. 42. fructus ac effectus fuit o-
rationis: Cum ergo in dubium verti ne-
queat, quin per preces & orationes Ecclesia
sit fundata, iisque mediantibus tam admira-
biles, quam insperatos, humanæque pruden-
tiæ, ac vanæ scientiæ invisos fecerit progres-
sus,

lib. 2. 151

151
152
153

sus, an ambigendi locus superfit, per
 eandem sustineri, ac tanquam columnis
 mobilibus, ac inconcussis semper firmis
 semper stabilem permanere? Hanc ob
 nem, non absque singulari Divina ordina
 ne, sine ulla intermissione tam à Clero
 lari, quam Regulari recitantur quotidie
 ptem horæ canonicæ, tali ferme modo
 stæ ac ordinatæ, ut dum una pars, sive
 noctu cessat, alia alibi incipiat, ut ita im
 tur id, quod prophético olim spiritu præ
 David: *Benedicam Dominum in omni*
pore, semper laus ejus in ore meo, Psal. 138.
 Dum illi psalterium, omni die ac nocte, om
 que hora recitant. Non ergo absque
 ne dixit S. Joannes Chrysostomus, *Hom.*
prec. orationem esse murum inaccessibilem
Ecclesiæ: Oratio Ecclesiæ murus firmus
propugnaculum inconcussum: Itaque licet
rum est, juxta infallibilem Christi promissum
impetu, aut impulsu sit casurus: Porta
non prevalebunt; tamen nihil aliud super
 quam ut conetur eum debilitare, aut aufer
 do intentionem, aut minuendo ac rep
 ciendo devotionem, aut distractiones, ma
 risque evagationes ingerendo, ut non fructu
 ficent preces nostræ, nec nobis, nec

pro quibus illas perfoluimus. Hujusmodi malitiosam, ac desidem evagationem agnoscere debemus pro vera Dæmonis machina, prout advertit S. Ephræm: *De panop.* Si cum oras mens tua distrahatur, sive per oculos, sive per aures, sive per cogitationes, aut per quamcunque aliam causam, scito inimici hoc esse opus. S. Antoninus, dignissimus Florentinorum Antistes: *p. 4. c. 8. paragr. 8.* super illum Ecclesiastæ locum: *cap. 10. v. 1.* Musca morientes perdunt suavitatem unguentum, demonstrat, quam debilis, quamque infirmus reddatur vigor orationis, si ad illam aditus concedatur distractioni: unguentum est oratio, qua sanantur pestes, & vulnera anima, qua in se suavis est: Musca sunt importuna cogitationes volatiles, qua menti occurrunt, qua tunc moriuntur, cum permanent, & odorem perdunt, id est destruunt suavitatem orationis: Et unus alter Reverendissimus Episcopus, qui quoque non minus doctrinâ, quam Mitra illustravit clarissimum sancti Dominici ordinem, demonstrat similiter, quam parum grata sit Deo in talibus oratio illa quæ cum seria mentis applicatione non persolvitur: *Bellovac. spec. mor. l. 3. pag. 10. distinc. 83.* Non plus delectatur Deus in oratione vocali, sine attentione mentali, quàm in garritu avium, vel in grunniis porcorum. Integro exercitui

M

exercitui

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

EX. 151

ereitur confusione causare potest unicū
 mentū bellicū, urbem mœnibus nudare,
 & ad terrā usq; deicere turres prævalet. Si
 tem exigua ferri particula **con**figatur, illud
 occludatur orificium, ad omnia manet in-
 le. *Procatio telum est insuperbile* (est senten-
 tia sancti Joannis Chrysostomi Tom. i. *Hom-*
iturumque presidium, quod æquè militem
ac multa millia profligat. Oratio, verè
 attentione, rectaque intentione peracta
 rore est inferni, expugnatrix cœli, & c.
 Deum omnipotens; ast, si unica distractio
 unica irreverentia, unica voluntaria me-
 evagatio interveniat, statim obtunditur
 ipsius, robur enervatur, totaque redditur
 fructuosa. *Non simplicia verba orationum*
sunt, sed illud, quod ex seria animi affectione
fiscitur, dicit S. Basilius; Orat. de precat.
 quam S. Bonaventura exemplo Archangeli
 Raphaelis demonstrasset, Angelos ante
 num ac conspectum Dei nostras offerre
 tiones, prout ipsemet fecerat de prece
 senioris Tobia, subjungit: *Dicit salutem de-*
cap. 5. Regi non offert, qui sibi ministrat, sed
lum coopertum cum muscis, id est cogitationes
vanis & immundis; Servitque propo-
 huic exemplum Abrahami, primi credentis
 Patris, qui totus intentus erat, ut pelleret

lirantes super carnes sacrificii aves : Dum
nos psallimus, Deo laudis offerimus sacrifi-
cium, prout notat S. Perrus Damianus :
*Opus. 15. c. 21. Dum psallimus, Deo nostro, sa-
crificium laudis offerimus : ergo, instar Abra-
hami, longè ab illo pellere debemus, omnes
illas cogitationes, quæ per mentem nostram
volare solent, ut eo gratius sit Domino Deo,
sacrificium illud nostrum.*

Nec solum infructuosæ redduntur preces
nostræ, dum inquinatæ sunt negligentis, ac
imperfectiõibus; verum etiam detrimento
nobis sunt, ac perniciosæ. Sanè, hoc ipsũ erat,
quod timebat S. Cæsarins Arelatensis: *Hom. 31.
Ne inde acquirat peccatum, unde habere potuit
remedium.* Magna stultitia est, inquit S. Ber-
nardus, *cap. 8. Medit.* à Deo prætere, ut at-
tentâ, benevolamq; vocibus ac precationibus
nostris aurem præbeat, dum nos ipsi, qui arti-
culatim ipsas proferimus, non attendimus ad
ea quæ proferimus, volumus, inquã, ut nostras
exaudiat orationes, quæ nil nisi merum tale
nomen habet, in rei veritate autem veræ nugæ
sunt : Hoc Deum irridere est, (qui tamen
non irridetur) non placare : *Magnam inju-
riam Deo facio, cum illum precor, ut meam vo-
cem audiat, quam ego qui fundo non audio : de-
precor illum ut mihi intendat, ego verò nec mihi,*

et. 151
...
...
...
...

nec illi intendo. Reprehendit graviter hunc
 modi orandi modum supra laudatus Bellarmenus,
 Dist. 31. *ibid. m.* affirmatque taliter
 gis ipsum irritari, nauleamque ac indignam
 nem erga nos causari: *Est divinum auxilium
 implorandum, non mente vagante, eo quod
 lis non solum non impetrabit, quod petat, sed
 am Deum magis irritabit, sicut si aliquis
 loqueretur, & non attenderet ad ea, qua
 ret. Quid, si subditus aliquis coram
 suo Principe, justissime sibi offenso, quum
 viter læsit, veniam deprecaturus, dum
 gna illi conceditur audientia, eodem tem
 vultum averteret, ac cum alio agere inciperet,
 aut confabularetur, quis prudens non ju
 bit, talem non statim solum expellendum
 & gravissime, ac severissime puniendum
 nostra causa est, eadem nostra hæc causa
 est, vilium terræ vermiculorum, coram
 nostro: An non merito timere debemus
 nos pulvis & cinis, cum tanta irreverentia
 ta mentis evagatione, tam superficiali
 tione conveniamus, alloquamur, ac deprecamur,
 mur, tam immensam ac incomprehensibilem
 Majestatem, coram qua cœlestium Angelorum
 ordinum tremunt Potestates? similitudinem
 est S. Ephræm, *Paran. 50.* conformisque
 Joannis Chrysostomi: *hom. 3. in Gen. Enchiridion.*
 ro, si tñ ad homines accedimus, tñ attendimus*

viter huiusmodi propè stantes sapè nō videamus, sed colligimus
 us Belli mentē, & ad eum solū spectamus, ad quem acce-
 taliter dimus, quanto magis apud Deum idē facere con-
 indigno, & jugiter precibus insistere congruit? Di-
 gnissimū est æternā memoriā responsū illud
 Caroli V. *Rho. hist. virt. l. 3. c. 88. 1.* qui dum ora-
 tioni intentus admoneretur, adesse Legatū a-
 liquē Regiū, qui de gravissimis, urgentibusq;
 negotiis cum ipso conferre deberet, reposuit:
Nec ego quidem hic leviter sum occupatus, quia
cum Deo ago. Ecclesiasticus valde pulchrè de-
 clarat, cum apposita similitudine, quam sit in-
 fructuosa, nulliusq; valoris ac momenti ora-
 tio absq; mentis applicatiōe ac attentōe per-
 acta, dū dicit: *Vnus adificans, & unus destruens,*
quid prodest illis nisi labor? cap. 34. v. 39. utq; de-
 monstrat, quid illi sint, qui dū eodem tempo-
 re adficare videntur una manu, altera destru-
 unt, statim subjungit: *Vnus orans, & unus ma-*
ledicens cuius vocē exaudiet Deus? Lingua est,
 quæ articulatè psalmos pronunciat, recitatq;
 preces, mens verò, cor & intētio, eo ipso quo
 distracta Deo maledicit, dū cogitatiōe inhæret
 discursibus peccāinos, profanis & sapè mor-
 talibus, cui ergo ex hisce duobus aurē præbe-
 bit Altissimus, an linguæ, an mēti, ac intentio-
 nis certū est quod menti ac cordi, proindeq; e-
 manere nō potest pœna à se provocata. Refert
 B. Petrus Damianus *Lib. 2. Ep. 15.* de S. Severino

et. nisi

ecclesiasticus

cap. 34. v. 39.

Archiepiscopo Coloniensi, (quem tam
 Cardinalis Baronius opinatur fuisse Pelleg-
 num, ejusdem quoque Ecclesie Archiepiscopi
 pum) casum memorabilem, in hac nostran-
 teria valde opportunum summèque nota-
 dum. Archiepiscopus hic post mortem co-
 demnatus fuit ad ardentis fluvii flammam,
 quod degens in aula Imperatoris, tanquam
 Consiliarius ejusdem, horas suas canoni-
 ut per diem occurrentibus gravissimis ne-
 tiis melius vacare, imo & desolatis, ac desolatis,
 etis, in causis suis posset succurrere, anticipa-
 set; & licet hæc, præ omnibus aliis, videretur
 fuisse maximè legitima excusatio, nihilominus
 coram supremo, ac districto iudice non
 stitit, sed qualiscunque hæc oscitantia, sicut
 memorata gravi pœnâ fuit mulctata. Quod
 dicemus autem de illis, qui non solum,
 observant tempus aut ordinem in recitanda
 horis, aut illas ita percurrunt, ac legunt, sicut
 psittacus suum promit garritum. *Ps. 102.*
Psallam & intelligam dicebat David, nec
 quam voluit, ut prius illud verbum *Psallam*
 destitutum esset altero, *Intelligam*; hinc
 psalmo 46. dum quater invitasset ad psallendum,
Psallite, semper conclusit cum nota
 adverbio hoc: *sapienter*, quod idem est, ac
 diceret, prout explicat Dionysius Carthusianus.

...nus: De interiore mentis sapore: atque hoc il-
...ud ipsum est, quod in praxi exercuit S. Paulus
...Apostolus, ita se declarans: 1. Cor. 14. v. 35. O-
...rabo spiritu, orabo & mente: psallam spiritu,
...psallam & mente.

Perpulchram reflexionem fecit super
hanc materiam venerabilis Dei servus P.
Antonius Grassi Congregationis Oratorii
Firmanæ, de cujus immaculata, ac inculcata
vita, summisque virtutibus, ex mandato sacræ
Rituum congregationis, modo formatur
processus. Ille dum divinum officium inci-
piebat recitare, quod semper persolvebat, nu-
do capite, in pedibus erectus consistens, ma-
nus, oculosque elevans in cælum, cum affe-
ctoso suspirio dicebat: *Var. sen. de vit. P. Ant.
Grassi, c. 3. Laudemus Dominum, quem lau-
dant Angeli*: hujusque suæ præparationis
reddens rationem, inquebat: Ut quis intel-
ligat, quid nos dicamus, necesse est, ut loqua-
mur linguâ illius, qui audit; lingua autem Dei
ignis est, in tali enim forma venit super Apo-
stolos Spiritus sanctus, qui ergo tali lingua o-
rat, debet id facere cum charitate, fervore, ac
gratia, prout id insinuat S. Paulus, 1. Cor. 13. v. 1.
*Si linguis hominum loquar & Angelorum, cha-
ritatem autem non habeam, nihil mihi pro-*
dest.

M 4

S. Berz

et. 8451

Ant. 1715
Antonius Grassi

S. Bernardinus Senensis Tom. 3. serm. 3. de
 cap. 1. affirmat triplicem in oratione requi-
 attentionem: *Triplicem in oratione attentio-*
curanda: Prima ad verbum, id est, ad voca-
prolationem, & formationem verborum.
cunda ad sensum verborum, qua in ora-
proferimus. Tertia ad objectum, id est ad
um, quem oramus, & etiam ad rem, ob quam
ramus, bona est intentio prima, melior secunda,
tertia optima reputatur. Dum in oratione
psallitur debita cum pausa & attentione,
gravitate, signum est reperiri ibidem spiritum
 veri Ecclesiastici, ac circumstantes, mirifici-
 hoc ædificantur. Narrat ad hoc propo-
 rum S. Franciscus Salesius, Lib. 2. de amore
 no. dum Parisiis studeret, convenisse
 studiosos, Hæreticum unum, alterum
 Catholicum, ac sera nocte per vicum s. Jacobi
 perrexisse, ad quoddam prostibulum, in via
 autem audientes aliquam campanam, qua
 quæsit A catholicus à suo socio, quale
 foret signum, & à quibus daretur? Respon-
 dit alter, esse Patrum Carthusianorum, qui
 pullarent ad matutinas, subjunxitque, *quia*
diverse sunt via nostra, à viis bonorum illorum
Patrum Religiosorum, perrexitque narrans
 multa de pietate ac devotione quacumque
 rent psallere. Tacuit ad hæc Hæreticus.

Et autem sequente ivit, ut certam de hoc ipso
caperet experientiam, ac tantoperè fuit ædi-
ficatus super pietatem ac gravitatem, qua-
cum Divinum persolvebant officium, ut hæ-
resim abjuraverit. *Ignis explorat aurum* (in-
quit S. Joannes Climachus Gr. 19.) *attenta &*
sincera oratio charitatem erga Deum. In tali
temporis circumstantia erat S. Carolus,
quando in ipsum explosa fuit bombardam,
plumbo onerata, dumque omnes præ timore
aufugerent circumstantes, nihilominus ipse
immobilis persistit in oratione, licet mortali-
ter læsus putaretur, eligens potius vi-
tam perdere, quam in precibus
turbare attentionem.

